

2. da izroči centralnemu odboru kmetijske družbe v Gradci prošnjo, naj živahno podpira cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer, in da naj priredi sadjerejske razstave.

Resolucije vsprejmo se jednoglasno.

Pri prihodnji točki nastopi g. inženir Mihael Vošnjak, predsednik zveze slovenskih posojilnic, ter razpravlja v jako poučnem govoru pomen in koristi posojilnic, katerih se je v treh letih 7 na novo osnovalo, tako da šteje zveza slovenskih posojilnic 13 posojilnic (8 v Štajerskeji, 4 v Kranjskeji, 1 v Koroškeji), ki bi se pa lahko še pomnožile. Povedal je na dalje, da se je za slavnostnih dnij poklonil ministerskemu predsedniku grofu Taffe-ju, proseč, da bi vlada s tem, da jim hranilnice iz rezervnih zakladov dajale posojila po 2 do 3%. Po tem načinu, ki ima mnogo upanja, da se uresniči, bilo bi možno, kmečkemu posestniku dajati posojila za še nižje obresti nego sedaj, in še bolj razširiti dobroto posojilnic.

Ta govor, kakor prejšnji bil je sprejet z obilnimi dobro- in živioškimi in vidno je bilo, da občinstvo dobro razumeva korist posojilnic, nič manj pa tudi izredne zasluge g. M. Vošnjaka v tej zadevi.

Končaje poročilo še omenimo, da so zbrane pozdravili telegrafično domoljubi Šentjurski in Šmarijski.

Šent Jurij: v brambo narodnih pravic zbranim bratom kličejo Šentjurčani navdušeno: Živeli! Dr. Ipavie, Kavčič, Praunseis, Ripšl.

Šmarije pri Jelšah: slava vsem navzočim Sevniskim in drugim zbranim narodnjakom: Živeli! Narodnjaki Šmarijske okolice.

Šmarije pri Jelšah: svojemu neustrašljivemu in srčnemu boritelju za pravice in napredek slovenskega naroda, dr. Josipu Vošnjaku kličejo gromovito: Živio! Jelšanski Šmarijčani.

Gospodarske stvari.

Sadjerejcem.

Že enkrat sem priporočal, naj si vsak krajni šolski svet za svojo šolo naroči list „Obstgarten“. Danes svoje priporočanje podpiram s tem, da članek iz 23. številke navedem kateri gotovo zasluži, da ga vsak sadjerejec pazljivo prebere, in se po njem ravna.

Cepljenje drevese jeseni. Drevesa večidel spomladi cepimo. Marsikom pa bi utegnilo neznano biti, da se drevo tudi od 1. avg. do konca septembra prav lahko cepi. Posebno se priporoča to onim, kateri so po svojih opravkih zadržani, spomladi cepiti. Jaz sem vže več let jeseni in vsakokrat z dobrim uspehom cepil, in trdim, da so drevesa bolj rastle, kakor druga spomladi cepljena.

Cepi se v jeseni po navadi! Cepič mora zrel biti in listje se more odrezati,

Vredništvo lista „Obst und Weinbau“ tudi priporoča cepljenje dreves jeseni, pa pristavi, da to le velja za drevo z enim deblom. Za stara drevesa bi ne veljalo, ker bi ne bilo dobro, več listnatih vej jeseni odrezati.

Omenim še cepljenje marulic meseca julija namesto okuliranja, katero se večidel slabo obnese. Naj se marulica meseca julija cepi za kožo in še tisto leto prav lepo požene.

Dr. Stoll.

Prosim tedaj sadjerejce, posebno gg. učitelje, naj poskusijo meseca avgusta in septembra v drevesnicah cepiti, in pozneje o tem poročati.

V Šentjurji 14. avgusta 1883.

Dr. Ipavie.

Korist sadjereje.

(T. Ogorevec v Piržmbergu pri Brežicah.)

Široko je polje neobdelano, pripravno za žlahtno sadjerejo na milem Slovenskem. Mnogo truda bo še stalo tiste blage može, ki navdušeni delajo za povzdigo sadjereje, za vzdramljenje kmečkega ljudstva. — Pa, jutranja zarja se že svetli. Z genjenim srcem vskliknemo vsi prijatelji sadjereje, da ni več deleko dan, ki nam prežene trdo noč, ko pride čarobno solnce s svojimi blagodejnimi žarki, obuditi v srcih pogum in navdušenje do žlahtne sadjereje. Mislimo si v duhu krasoto slovenskih pokrajin, ko se bo spomladi brezštevilo drevje, lepo, krasno razsvitalo, a jeseni se veje šibile pod težo žlahtnega, lepega in okusnega sadja. Kako krasen raj bo to! — Komu se milo ne stori videti po Slovenskem toliko trnja in robidovja, kjer bi najžlahtnejše drevje najpripravnišo lego imelo? Zraven pa so prebivalci, akopram sicer prebrisan, v velikih stiskah zaradi denarja in dostikrat tudi zaradi pomanjkanja potrebnega živeža. Ne manjka na besedah a manjka še dosti na djansko izpeljanih izgledih, na praktično uredjenih vrtih. Brž, ko Slovence spozna korist sadjereje, ga ne bo več treba priganjati in siliti. Blagi in vse hvale vredni početek je storjen v Št. Jurji na južni železnici. Poglejmo tedaj korist sadjereje.

Prosti kmet, posebno kateri malo bere v sedanjem času, ne vé tudi, kako in kaj se kje godi; nima zapopadka od sadjerejne koristi. Če imam dosti jabelk, si naredim sladke tolklje, dosti kisa ali jesiha. Drugo kar se surovo ne povžije, se posuši iz sliv pa naredi dobra slivovica. Seveda tudi to je korist, pa tega ne vé, da se nekoje žlahtne jabelke prav ohranjene v mestih en komad celó po 80 kr. do 1 fl. proda. Tako je preteklo spomlad beli zimski kalvil se prodajal na Dunaji eden po 80 kr. Lani je strokovnjaški lista „Obstgarten“ poročal, da je bil urednik lista sam priča, ko je kupec

nekemu kmetu blizu Gradca ponudil za 160 jabelkovih dreves obrati precej veliko svoto 1800 fl.; drevesa so bila kacih 20 let stara. No, kmet mu odgovori, če mu dvojno svoto tedaj 3600 fl. ponudi, se bo še kacih 8 dni premislil. Kaj ne, da lepa svota, katero bi marsikteri slovenski kmet jako potreboval? In koliko kmetovalcev poznam, ki bi lahko 300—500 in še več drev imeli, pa bi ne bile kje na poti.

Statistika poroča, da je lani v zadnjem četrtu leta, iz štajerske dežele izpeljalo se sadja za celih 1800 železniških vozov. Če se meterski cent računa le po 10—11 fl. kar je vsakako malo, znese okoli 2 milijona goldinarjev. Če se še priračuni, da je v prvi polovici letošnjega leta 128.317 Mtrcent. se izpeljalo, tak celi pridelek od leta 1882, 450.937 Mtrcent. potem da se v deželi polovica ali ena tretjina porabila, tako se zamore ceniti na vrednost okolo $6\frac{1}{2}$ —7 milijonov goldinarjev. —!

Lepo posušeno sadje da se tudi prav dobro prodati; to mi bo že marsiktera gospodinja pritrdila. Videl sem večkrat katero, da je kakih par kilgr. v štacuno prinesla posušenih sliv, ko že ni vedela kako drugače krajcarja dobiti. Posušeno pa more biti snažno in izvrstno, ne kakor je pri nas navada, da se kar po kurjavi v peč nameče ne glede na snažnost ne na visokost vročine in če se ne prepeče ali celo zgori, je polno prahu in pepela in brez duha. Za sušiti so nalašč za to narejene sušilnice, ktere si bi naj vsaka vas omislila vkupno, ali nekteri večji posestniki. Tako v sušilnicah posušeno sadje se mnogo dražje proda. Italjani, kteri k nam po slive prihajajo, sušijo jih na solnci in kakor sem videl, cela reč nebi bila težko izpeljavna za nas kmete, samo naučiti se je treba. Take slive se prodajo za okoli 75—80 fl. cent, kar mi je sam kupec pravil.

Vzemimo samo nezrelo in pa tisto sadje, ki ni surovo za vžiti in tudi ne za sušiti, kako dober jesih se da narediti! Na dve vedri mošta se še sme pridjati eno vedro vode, jesih je še zadosti močen in se navadno po tri gold. pa tudi po štiri gold. vedro proda. Pa koliko sadja se vidi gnjiti pod drevesi, katero prerano odpada, zraven je pa še tudi to, da se tisti črvi množijo če tako sadje pod drevesi ostaja, ter tako tudi prihodno leto črvivo sadje naredijo.

Vzemimo sedaj kakov pomen ima sadje za lastni užitek. Nemore se reči, da bi bilo tako redivno kakor neki poljski pridelki: leča, fižol, ali krompir. Najnovejše skušnje so dokazale, da ima eno jajce toliko redivne snovi ko 0.53 kilo češenj, 0.75 kg. grozdja, 0.75 jabelk 2.00 kg. hrušek. Primerno s krompirjem, ima 100 kg. krompirja redivne snovi toliko kakor 114 kg. češenj, 120 kg. grozdja, 127 kg. jabelk, 192 kg. nekkih hrušek. Pa to nas ne

sme splašiti, ker skušnje so tudi dokazale, da ima sadje mnogo drugih tvarin, ki pospešijo prebavljanje, ter mnogo k zdravju služijo. To poznajo najbolj Francozi, ker se jim ne mili dati toliko frankov za en sam sad, kolikor bi nas nikdo ne hotel krajcarjev šteti. Sadje za užiti pa more biti žlahno in zrelo, ker drugače bi tudi zdravju škodovalo.

To naj bo pa omenjeno, prava korist n bo izostala, samo prizadevajmo si umno drevesa oskrbovati, ter kar moč v največi meri še drugih nasaditi. Ta važna stvar naj ne ostaja vedno v besedi, izpeljavajmo jo tudi dejansko, vsak po svoji moči; tako vsaj prostor priredimo, da ne bodo naši potomci toliko ovir imeli. Učitelji pa, odgojitelji naše mladine, bi naj v prvi vrsti zasajali veselje do sadjereje v nežna otroška srca, le tako je upati na napredek, na bodoči raj mile slovenske domovine.

Konjska dirka v Žavci bo v nedeljo 2. septembra 1883 ob 3. uri popoldne. Dan poprej t. j. 1. septembra bo premiranje konj s premijami v znesku 535 fl. Kateri posestniki konj se hočejo dirke udeležiti, ti se naj na dan dirke oglasijo v občinski pisarni Žavskej do 10. ure predpoldnem, da dobijo številke in znamenja.

Načrt dirki je sledeč:

I. Pričetna dirka velja za žrebce in kobile V. konjerejskega okoliša ali sploh Savinjskega plemena konjskega. Konji ne smejo več, kakor pet let stari biti. Posestnik mora dokazati, da je njegov konj Savinjskega plemena. Pot, katero ima konj enkrat predirjati, meri en kilometer. Prvo darilo (državno darilo) je 5 zlatov, drugi dar 3 zlati, tretje dar 2 zlata.

II. Dirka plemenskih konj velja za kobile in licencirane žrebce V. konjerejskega okoliša, t. j. plemena Savinjskega. Pri kobilah mora posestnik dokazati, da so zadnja tri leta žrebe prinesle. Pot za dirko je en kilometer dolga in konj jo mora dvakrat predirjati. Državna darila: prvo darilo je 8 zlatov, drugi dar 4 zlati, tretje darilo 3 zlati, četrto darilo 6 fl. v srebru.

III. Društvena dirka. Konj bodi star, kolikor koli in plemena, katerega bodi. Dirkinjo pot eden kilometer dolgo, mora dvakrat predirjati. Prvo darilo znaša 8 zlatov, drugo dar. 5. zlatov, tretji dar. 4 zlate, četrto dar. 2 zlata, peti dar. 1 zlat.

Konje je treba dan poprej naglasiti pri g. Hausenbichlerji v Žavci. Kot dirkarska pravila veljajo ona graškega dirkarskega društva. Vsak, kateri se hoče dirke vdeležiti, mora biti ud štajerskega konjerejskega društva in se more do 1. sept. 1883 pri gospodu Hausenbichlerji v Žavci vpisati dati. Pri III. društveni dirki je založina 3 fl. za plačati.

Listi za sedeže na tribinah se dobijo pri gosp. Ernest Širca. Sedeži veljajo 50 kr.

Funkcionarji: Sodnija zastran d aril: Gospodje: Konjeniški stotnik Dragotin Haupt, predsednik; polkovnik vitez Friedrich. namestniji svetovalec Haas, Otto Falke, major vitez Schuberth, stotnik grof Maks Spauer. (Beli trak.)

K uri: Gospod major pl. Schuberth.

Starterja: Gospoda: Hausenbichler in Žigan. (Rudeči trak.)

Razsodnija: Gospodje: baron Hackelberg, baron Vaj, Pongrac, Lipold, Lenko. (Modri trak.)

Namestniki: Nj. svitlost knez Salm in gospoda baron Warsberg in dr. Langer. (Modri trak.)

Na tekališči: Gospodje: Dragotin Žuža, Jože Širca, Rudolf Žuža, Franjo Roblek. (Zeleni trak.)

Reditelj: Gospod Ernest Širca, mlajši. (Rumeni trak.)

Hmeljski sejmi. Južno štirsko hmeljarsko društvo v Žavci naznanja vsem hmeljskim trgovcem, pivovarjem in pridelovalcem hmelja, da bode letos na hmeljskem sejmi v Žavci v sredo dne 5. septembra prišlo na prodaj 2—3000 centov hmelja, drugo leto pa do 6000 centov. — Hmeljni sejmi bodo od 5. septembra počenši vsako sredo in saboto v mesecih: september in oktober; ako pa na sredo ali saboto kakih praznik pride, bode sejm drugi dan. Naznanja se še, da je savinjski hmelj vsled svoje finosti in ker ima veliko lupulina, pri pivovarjih jako priljubljen in je vprašanje za njim močno.

Odbor južno štirskega hmeljarskega društva v Žavci.

Pilštanjsko skazeno vino varovati, da popolnem pod zlo ne gre, je menda edini pomoček, ako se prekuha v žganjico. Neka tamošnja kuharica je iz njega delala rozolijo pridavaje v kotelj znanih dišil, n. pr. olupov limonadnih, pomarančnih, pelina, melisa, rmana itd.

Jož. Živkov.

Kako ravnati s kuhanim medom? Zvedenci so prošeni na ta sledeča vprašanja objaviti odgovorov v „Slov. Gospodarji“, namreč: bi li kazalo kuhan med pretočiti in kedaj? In kedar se nalije v sod, ga je li treba hitro zabiti ali mu odduška dati? Bi li kaj škodovalo, če bi se kuhani med preganil in prepeljal iz ene kleti v drugo, preden bi se točiti namenil? Kaki sodi so najbolji za med, vinski ali žganjični?

Sejmi. 27. avgusta Ljubno, Obrež ptujski, 28. avg. sv. Trojica v Slov. goricah, Svičina, 29. avg. Mahrenberg, Berače: Poličane, Žavec, 30. avg. Hajdina, 1. sept. št. Ilj v Slov. goricah, št. Ilj pri Šoštanji, Planina, Mozirje, 2. sept. Podsreda.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Prihodnja volitev v okr. zastop.) Imenitnost te volitve razvidna je iz poslov, katere ima okrajni zastop opravljati. Izmed mnogih poslov omenim le, da ima okr. zastop za ceste skrbeti, da odločuje, kako se imajo ceste vzdrževati, kje nove napraviti, katere prestaviti, katere opustiti, katere iz enega razreda v drugega prestaviti itd. To pa stane vse denarjev in se dotika tistih, ki ceste potrebujejo in jih rabijo in tistih, ki plačujejo z dačo doklade, ki se za ceste in mostove uporabijo. Vsak, ki plačuje dačo, ve, koliko mora plačati leto za letom z dačo doklad, da se pokrijejo potrebščine okraja. Plačati pa so morali prebivalci okraja ptujskega doklad vkup za leto 1880 59.409 fl. 89 kr., za l. 1881 63.361 fl. 72 kr., za leto 1882 59.185 fl. 35 kr. To so gotovo lepi denarji in se more z njimi mnogo dobrega storiti za okraj, ako razumejo možje, ki sedijo v okrajnem zastopu, dobro gospodariti; zguba pa je tudi velika, ako se s tolikim denarjem slabo gospodariti. Potem ima okrajni zastop pravico, da voli iz svoje sredine zastopnike v okrajno šolsko svetovalstvo. Ta pravica pa ni tako brez vsega pomena, kakor marsikateri nevednež misli. Okrajno šolsko svetovalstvo sodeluje pri nastavljanju učiteljev in učiteljic. Ko bi imeli Slovenci sprva in do zdaj večino v okr. šols. svetovalstvu bi ne imeli učiteljev in učiteljic po naših šolah, kateri niso za naše šole, bi se ljudje ne silili, da stavijo v sedajnih slabih časih, ko dače ne zmagajo in jim živeža primanjkuje, novih šol, namesto da bi se stare popravljale in po mogočnosti razširjevale. V bodoče se to zabrani le s tem, če imamo svoje može v okrajnem zastopu in okrajnem šolskem svetovalstvu. Še nekaj: nova šol. postava dovoljuje, da smejo otroci, ki so zahajali šest let marljivo v šolo in so dobro napredovali, po dokončanem šestem letu izstopiti, kar dozdej ni bilo dovoljeno in so se starši, ki niso otrok 7. in 8. leta v šolo pošiljali, če tudi so jih doma za delo nujno in krvavo potrebovali, z denarji in zaporom kaznovali. Če bodo možje v okrajni zastop voljeni, ki poznajo naše razmere, bodo se nove postave posluževali, če pa pridejo taki, ki poznajo le mesto in mestne šole, bo ostalo za nas Slovence vse pri starem. Ko so nam Slovencem ljudje take sorte, kakor so Dr. Strafela, notar Rodošek, privandrani Pisk, Eckl, ki je slovenskim kmetom, ko so se zadnja tri leta v okr. zastopu sem ter tja oglašili za svoje pravice, pravil, „vi kmetje, vi ostanite doma pri svojem plugu“ v okrajnem zastopu gospodarili, dajali so takim učencem na pripravnišnici štipendije, katerih zdaj ne morejo rabiti nikjer med Slovenci, ker se ti mladi gospodje niso toliko potrudili, da bi se bili slo-